

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА**

*Затверджено
на засіданні кафедри
інтелектуальної власності, інформаційного
та корпоративного права юридичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 6 від 15.11.2022 р.)*

Завідувач кафедри, д.ю.н., проф. Яворська О.С. _____

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Особисті немайнові права людини: проблеми теорії та практики**

**для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальність № 081 Право
Галузь знань № 08 Право**

ЛЬВІВ 2023

Назва курсу	Особисті немайнові права людини: проблеми теорії та практики
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Січових Стрільців, 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра інтелектуальної власності, інформаційного та корпоративного права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	081, «Право»
Викладач (-і)	Шпуганич Ірина Ігорівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри інтелектуальної власності, інформаційного та корпоративного права юридичного факультету
Контактна інформація викладача (-ів)	ел. пошта iryna.shpuhanych@lnu.edu.ua тел. (032) 239-43-89
Консультації по курсу відбуваються	Щовівторка, 12.00-13.00 год. (кафедра інтелектуальної власності, інформаційного та корпоративного права, м. Львів, вул. Січових Стрільців, 14)
Сторінка курсу	https://law.lnu.edu.ua/course/osobysti-nemajnovi-prava-lyudyny-problemy-teoriji-ta-praktyky

<p>Інформація про курс</p>	<p>Для студентів 2 року навчання. Вибіркова навчальна дисципліна. Види діяльностей, в яких студенти можуть застосувати отримані знання: практична, науково-дослідна, методична, тощо) і /або типи задач, у виконанні і розв'язанні яких студенти зможуть використати здобуті в межах курсу знання і вміння: правильно застосовувати національне та міжнародне законодавство, що регулює особисті немайнові права людини; аналізувати практичні кейси, досліджувати практику Європейського суду з прав людини щодо захисту особистих немайнових прав людини; пропонувати напрямки гармонізації законодавства України із нормативними актами Європейського Союзу</p>
<p>Коротка анотація курсу</p>	<p>Дисципліна «Особисті немайнові права людини: проблеми теорії та практики» є вибірковою дисципліною з спеціальності 081 «Право» для освітньої програми «Право», яка викладається в 4му семестрі в обсязі 3 кредитів, для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Особисті немайнові права є важливою складовою загального обсягу прав кожної людини. Від того, яким буде обсяг особистих немайнових прав, яким чином вони будуть закріплені у законодавстві по суті залежить добробут кожного з нас, адже особисті немайнові права – це основа життя будь-якої людини, це ті права, яких особа набуває від народження і залишається з ними до самої смерті.</p>
<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Мета навчальної дисципліни: засвоєння студентами основних теоретичних та практичних проблем здійснення, охорони та захисту особистих немайнових прав. Зазначена мета досягається шляхом реалізації таких цілей курсу: розкриття змісту особистих немайнових прав; характеристика правового регулювання особистих немайнових прав; аналіз судової практики, яка сформувалася у цій сфері на рівні Європейського Союзу та на національному рівні; визначення проблемних аспектів пов'язаних із реалізацією та захистом особистих немайнових прав; набуття вмінь та навичок вирішення проблемних ситуацій, які виникають при реалізації та захисті особистих немайнових прав.</p> <p>Очікується, що студенти набудуть окремі практичні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів приватного права щодо оволодіння фундаментальними знаннями стосовно правової природи особистих немайнових прав людини, вміння розмежовувати способи правової охорони відповідних прав. • СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію. Уміти аналізувати позовні заяви, скарги, судові рішення на предмет відповідності вимогам законодавства, що регламентує особисті немайнові права людини. Розвинути навички підготовки правових висновків та консультацій щодо проблемних ситуацій, пов'язаних із правовою охороною особистих немайнових прав людини.

- СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур цивільного, господарського, адміністративного судочинства в Україні при вирішенні спорів щодо захисту особистих немайнових прав людини.
- СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності із використанням норм цивільного права, цивільного-процесуального права, господарського права, господарсько-процесуального права, адміністративного та інформаційного права тощо.
- СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів при вирішенні спорів, пов'язаних із охороною особистих немайнових прав людини. Оцінювати та аналізувати діяльність суб'єктів владних повноважень та приватних осіб щодо охорони та захисту особистих немайнових прав людини.
- СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості. Опанувати компетентності, пов'язані із підготовкою проектів судових рішень за результатами розгляду спорів щодо захисту особистих немайнових прав людини у разі їх порушення.
- Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи щодо доцільності використання тих чи інших форм охорони особистих немайнових прав людини.
- Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження з метою формування навичок щодо обрання найбільш оптимальних та ефективних форм та способів захисту особистих немайнових прав людини.
- Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності щодо аналізу окремих особистих немайнових прав із використанням відкритих судових реєстрів у мережі Інтернет, інформаційних матеріалів ЄС, рішень ЄСПЛ, тощо.
- Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг щодо охорони особистих немайнових прав, зокрема із використанням судових реєстрів, міжнародних реєстрів, тощо.
- Використовувати передові знання і методики в сфері охорони особистих немайнових прав у процесі правотворення та правозастосування інститутів приватного права.
 - Аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України у частині правової регламентації особистих немайнових прав.
 - Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування шляхом вироблення навичок із підготовки та оформлення заяв, клопотань,

	<p>претензій необхідних для швидкого та оперативного реагування на факти порушення особистих немайнових прав людини.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності (діяльність в сфері представництва та захисту особистих немайнових прав людини у судах). • Приймати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування; • Застосовувати принципи верховенства права і розв'язувати складні задачі, у ситуаціях правової невизначеності пов'язаної із реалізацією особистих немайнових прав; • Самостійно вирішувати проблемні питання, враховуючи вимоги законності, обґрунтованості та вмотивованості у сфері, що пов'язана із реалізацією особистих немайнових прав
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Григоренко О.В. Особисті немайнові права: генеза правового регулювання в Україні. <i>Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.</i> 2021. № 67. С. 69–72. 2. Ковбаса К.П., Дутко А.О. Особисті немайнові права пацієнта – види, способи та форми захисту. <i>Аналітично-порівняльне правознавство.</i> 2022. № 3. С. 50-55 3. Особисті немайнові права особи : навч. посібник / за ред. А. О. Дутко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 444 с. 4. Щербина Б.С. Реалізація абсолютних особистих немайнових прав фізичних осіб. <i>Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право.</i> Вип. 49. Том 1. С. 164-168 5. Савченко В. О. Принцип неприпустимості свавільного втручання у сферу особистого життя людини як прояв свободи волі. <i>Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «ПРАВО».</i> Випуск 32, 2021. С. 9-14 6. Погрібний С.О. Неприпустимість свавільного втручання у сферу особистого життя людини як загальна засада цивільного законодавства України : <i>Життя і право.</i> № 1. С. 32–36 7. Кашканова Н. Г. До питання правового статусу піддослідного та дослідника в медико-біологічному експеримент. <i>Вісник Академії адвокатури.</i> 2016. № 3. С. 128–138. 8. Кашканова Н. Г. Договірне регулювання медико-біологічних експериментів на людях за законодавством України. <i>Права людини: теорія та практика: матеріали міжнар. освітньо-наук. форуму (м. Закопане, Польща, 23-28.01. 2017 р.),</i> 2017. С. 90– 9. Кашканова Н. Г. Форма та зміст цивільно-правових договорів про застосування медико-біологічних експериментів на людях. <i>Eurasian Academic Research Journal.</i> Єреван, Вірменія. 2018. № 1. С. 47–57. 10. Пунда О. О. Питання класифікації особистих немайнових прав, що забезпечують природне

	<p>існування людини. <i>Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.</i> – 2014. – Вип. 28(1). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_28%281%29_39</p> <p>11. Можаровська К.В. До питання про зміст поняття «ділова репутація» в контексті дифамаційних правовідносин : Юридичний науковий електронний журнал. Вип. №5. 2015. URL: http://lsej.org.ua/5_2015/17.pdf</p> <p>12. Манжосова О. В. Окремі аспекти реалізації права на повагу до честі та гідності в соціальних мережах : Часопис цивілістики. Вип. 32. 2017. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Chac_2019_32_17.pdf</p> <p>13. <i>Брюховецька М. С.</i> Право на посмертне донорство як особисте немайнове право фізичної особи : Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. Вип. № 21. 2016. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2016_21_30</p> <p>14. Резнік Г. О. Особисті немайнові права дитини (цивільно-правовий та сімейно-правовий аспекти): монографія (за наук. ред. О. Д. Крупчана К): К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України. 2015. 192 с.</p>
Тривалість курсу	90 год. 3 кредити
Обсяг курсу	32 години аудиторних: з них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять; 58 години самостійної роботи
Перелік тем	<p>Тема 1. Загальні положення про особисті немайнові права.</p> <p>Тема 2. Право на життя як невід’ємне природне право людини.</p> <p>Тема 3 Права фізичної особи у сфері охорони здоров’я та надання медичних послуг.</p> <p>Тема 4. Права фізичної особи, що забезпечують її відособленість та безпеку.</p> <p>Тема 5. Права, направлені на забезпечення індивідуалізації, соціального статусу та інформованості фізичної особи</p> <p>Тема 6. Права, що забезпечують невторчання в приватність фізичної особи.</p> <p>Тема 7. Особисті немайнові права, що забезпечують свободу соціального буття фізичної особи.</p> <p>Тема 8. Захист особистих немайнових прав фізичної особи.</p>

Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент повинен:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • джерела правового регулювання особистих немайнових прав • види особистих немайнових прав • підстави виникнення та зміст особистих немайнових прав • загальні засади здійснення та обмеження особистих немайнових прав • загальну характеристику сутності права на життя та моменту його виникнення • здійснення прав у сфері охорони здоров'я та надання медичних послуг • особливості прав, направлених на забезпечення індивідуалізації, соціального статусу та інформованості • характеристику та зміст прав людини, що забезпечують її відособленість та безпеку • види та зміст прав, що забезпечують невторчання в приватність фізичної особи • особливості вирішення спорів щодо особистих немайнових прав; • порядок та способи захисту особистих немайнових прав. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати одержані знання на практиці; • правильно застосовувати законодавство, що регулює особисті немайнові права людини; • аналізувати та вирішувати практичні кейси щодо особистих немайнових прав людини.
Формат курсу	Денний/заочний
Ключові слова	Особисті немайнові права, зміст особистих немайнових прав, класифікація особистих немайнових прав, реалізація особистих немайнових прав, способи і засоби захисту особистих немайнових прав.
Заняття	Проведення лекцій, практичних занять, лабораторних робіт та консультацій для кращого розуміння тем.
Підсумковий контроль, форма	Залік 50 балів – поточна успішність (семінарські заняття згідно умов накопичувальної системи) 50 балів – модуль. Разом – 100 балів.

Пререквізити	Для засвоєння спецкурсу необхідні ґрунтовні знання основних теоретичних положень і норм цивільного права.				
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Методи проведення поточного контролю під час навчальних занять визначаються кафедрою і здійснюються шляхом усного опитування студентів, проведення контрольних робіт, виконання завдань та вирішення задач із практичних проблем. Проміжний контроль здійснюється шляхом проведення модулів (модульний контроль). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання шляхом проведення заліку. Форма проведення заліку (модуля) – письмова, усна, тестова тощо - затверджується кафедрою. Окрім того, будуть застосовуватися лекції, презентації, інтерактивні методи (задачи, мозковий штурм, дискусії, тощо)				
Необхідні обладнання	Студенти, з метою пошуку необхідних нормативно-правових актів та матеріалів судової практики, використовують технічні засоби оснащені відповідним програмним забезпеченням як для підготовки до практичних занять так і для виконання індивідуальних завдань.				
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Методи проведення поточного контролю під час навчальних занять визначаються кафедрою і здійснюються шляхом усного опитування студентів, проведення контрольних робіт, виконання завдань та вирішення задач із практичних проблем. Проміжний контроль здійснюється шляхом проведення модулів (модульний контроль). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання шляхом проведення заліку. Форма проведення заліку (модуля) – письмова, усна, тестова, творчі завдання тощо - затверджується кафедрою. Пріоритетною формою модуля є виконання творчих завдань</p> <p>Розподіл балів, що присвоюється студентам: Поточна успішність Тем 1-8 – 50 балів. Модуль – 50 балів.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;"><i>Оцінка в</i></td> <td style="text-align: center;"><i>Оцінка</i></td> <td style="width: 50px;"></td> <td style="text-align: center;"><i>За національною шкалою</i></td> </tr> </table>	<i>Оцінка в</i>	<i>Оцінка</i>		<i>За національною шкалою</i>
<i>Оцінка в</i>	<i>Оцінка</i>		<i>За національною шкалою</i>		

<i>балах</i>	<i>ECTS</i>	<i>Визначення</i>	<i>Залікова оцінка</i>
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>	
61-70	D	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>	
0-50	FX	<i>Незадовільно з правом перескладання</i>	<i>Незараховано</i>

90-100 балів (відмінно) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні нормативно-правових актів, судової практики та спеціальної літератури. Прояви уміння застосування набуті знання до конкретних суспільно-економічних ситуацій та здібності аналізу джерел вивчення даного курсу.

81-89 балів (дуже добре) - виставляється студенту, який дав не цілком повну але правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні.

71-80 балів (добре) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь, але не на всі питання, або відповідь не базується на всіх складових джерелах вивчення. Тобто знав нормативно-правовий акт та судову практику але не знав інформації, що міститься у спеціальній літературі, чи інформації, яка міститься у інших джерелах. Однак у підсумку його відповідь повинна базуватись не менше ніж на двох базових джерелах.

61-70 балів (задовільно) - виставляється студенту, який не дав вичерпної детальної відповіді на питання контрольних завдань і яка базується тільки на одному із рекомендованих джерел вивчення матеріалу.

51-60 балів (достатньо) - виставляється студенту, який не дав вичерпної (достатньої) відповіді на питання контрольних завдань та не може назвати джерела інформації навчальної дисципліни.

0-50 балів (незадовільно) - виставляється студенту, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, незнайомий з основною юридичною літературою з дисципліни.

Питання до заліку

1. Поняття та ознаки особистих немайнових прав.
2. Види особистих немайнових прав.
3. Підстави виникнення та зміст особистих немайнових прав.

4. Загальні засади здійснення та обмеження особистих немайнових прав.
5. Особливості правового регулювання особистих немайнових прав.
6. Міжнародно-правові акти у системі правового регулювання особистих немайнових прав.
7. Законодавство як базовий регулятор особистих немайнових прав.
8. Підзаконні нормативно-правові акти у системі правового регулювання особистих немайнових прав
9. Роль та значення судової практики у регулюванні особистих немайнових прав
10. Загальна характеристика сутності права на життя та моменту його виникнення.
11. Право на проведення медичних, наукових та інших дослідів.
12. Заборона евтаназії: порушення права на розпоряджання власним життям чи захист найвищої соціальної цінності.
13. Право давати життя іншим, як складова реалізації права на життя
14. Право на проведення стерилізації
15. Право на штучне переривання вагітності
16. Право на застосування допоміжних репродуктивних технологій (штучне запліднення та перенесення зародку в організм жінки).
17. Право на охорону здоров'я.
18. Право на медичну допомогу.
19. Право на інформацію та таємницю про стан свого здоров'я.
20. Права фізичної особи, яка перебуває на стаціонарному лікуванні у закладі охорони здоров'я.
21. Особливості реалізації права на донорство. Види донорства.
22. Право на свободу та особисту недоторканість як права фізичної особи, що забезпечують її природну відособленість.
23. Право на сім'ю як первинного та основного осередку суспільства.
24. Право малолітніх і недієздатних осіб на опіку та право неповнолітніх і обмежено дієздатних осіб на піклування.
25. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.
26. Права, що забезпечують індивідуалізацію фізичної особи.
27. Право на ім'я.
28. Право на індивідуальність.

	<p>29. Право на честь, гідність та ділову репутацію, як права, що забезпечують соціальний статус фізичної особи.</p> <p>30. Право на інформацію як право спрямоване на забезпечення соціальної інформованості фізичної особи.</p> <p>31. Загальна характеристика прав, що забезпечують невтручання в приватність фізичної особи.</p> <p>32. Право на особисте життя та його таємницю (право прайвесі).</p> <p>33. Право на особисті папери та розпорядження ними.</p> <p>34. Право на таємницю кореспонденції.</p> <p>35. Право на недоторканість житла.</p> <p>Очікується, що форма підсумкового контролю може передбачати підготовку та представлення результатів дослідження проблематики із напрямку курсу на запропоновані теми з метою перевірки набуття компетентностей, що ставляться за основу вивчення цієї дисципліни.</p> <p>Форма підсумкового контролю визначається кафедрою.</p>
Опитування	Письмова форма опитування